

NORSK KULTURRÅD
Sak/dok.nr.: 06/26-20
21 MAI 2007
Arkiv nr.: 309
Merk:

Norsk kulturråd
Postboks 101 Sentrum
0102 Oslo

Deres ref: 06/00026-5 AA 309

Vår ref: 07/44 EJ/aw

Oslo 16.05.07

HØRING VIDEOARKIV – UTREDNINGEN Å BEVARE DET FLYKTIGE

Norsk filminstitutt er bedt om å gi en høringsuttalelse til rapporten Å bevare det flyktige, utarbeidet av Mie Berg Simonsen for Norsk kulturråd.

Det er åpenbart at behovet for en bred vurdering av hvordan videokunst kan bevares for ettertiden og formidles, lenge har vært til stede. Ved denne utredning er spørsmålet behandlet med stor innsikt og i stor detalj. Etter vårt syn vil utredningen være et godt grunnlag for konkret handling på området.

Hva er videokunst i forhold til film

Utredning legger til grunn at videokunst som kunstuttrykk befinner seg i grenselandet mellom bildekunst og film mens det teknisk er basert i ulike videoformat. Den understreker også videokunstens hybride karakter mellom bildekunst og film når det gjelder oppfatninger av hva som utgjør verkets original og holdninger til duplisering. Videokunstelementer kan også ofte inngå i større installasjoner. Utredningen peker dessuten på det økonomiske kretsløp rundt finansiering og salg av videokunst er et helt annet enn for film.

Norsk filminstitutt finner denne analysen overbevisende og støtter også de konklusjonene som følger av dette, nemlig at det ville utgjøre et vesentlig kompetanse- og nettverkstap for arbeidet med bevaring og formidling av historisk videokunst om ansvaret for bevaringen skulle legges til en eksisterende institusjon på de tilgrensende feltene, som for eksempel Nasjonalmuseet eller Norsk filminstitutt. Det argumenteres for at ansvaret bør legges til en liten selvstendig stiftelse, som kan arbeide i skjæringspunktet mellom de to områdene.

Organisering og lokalisering

Med tanke på de store og viktige ansvarsområdene institusjonene allerede har, tror vi dette er en riktig vurdering for å kunne skape tilstrekkelig innsats og fokus på et nytt bevaringsområde. Heller ikke Nasjonalbiblioteket vil være egnet da denne institusjonen allerede har svært store og differensierte oppgaver for bevaring og digitalisering av dokumenter av mange typer. Men alle de tre nevnte institusjonene vil sitte med kompetanse – kunstnerisk, teknisk og arkivfaglig – som vil være av uvurderlig betydning for arbeidet.

NORSK FILMINSTITUTT www.nfi.no

En stiftelse, som i all hovedsak må finansieres over Kulturdepartementets budsjett og med forpliktende deltakelse fra disse institusjonene med styreplass og på annen måte, synes derfor å være en riktig løsning. Norsk filminstitutt synes også at det er et meget interessant forslag at institusjonen skulle kunne lokaliseres i Filmens Hus. Norsk filminstitutt vil være åpen for det samarbeid som et slikt lokaliseringsalternativ ville medføre, NFI bør kunne bidra med kompetanse på en rekke områder: De fleste av disse vil være avhengig av geografisk nærhet for å kunne utnyttes fullt ut.

Mulige bidrag fra Norsk filminstitutt

Filmhistorisk kompetanse

Det vil i mange tilfeller bare være utvendige forskjeller på videokunst og det som innen filmdomenet er kalt eksperimentfilm. Begge er kunstneriske uttrykk i levende bilder som tar andre audiovisuelle virkemidler i bruk enn de vanlige filmatiske og filmdramaturgiske.

Bevaringsfaglig kompetanse

Når det gjelder digital restaurering av levende bilder tilbake til en antatt "original", har Norsk filminstitutt god teknisk kompetanse, som vil kunne stilles til rådighet også for et videokunstarkiv.

Mavis, arkivdatabasesystem for levende bilder

Vi vil anta at det vil være en stor fordel om også videokunstarkivet tok i bruk det databasesystemet for levende bilder, som i dag brukes både av Norsk filminstitutt og Nasjonalbiblioteket. Dette er bygd opp for å kunne håndtere og registrere metadata, opplysninger om varianter og teknisk tilsand og også fysisk plassering av analoge og digitale eksemplarer. NFI tar nå også Mavis i bruk som database for å kunne overføre metadata til internett i en filmografi over norske filmer, og Mavis er kilde for metadata ved søk etter og som opplysninger om filmene i vår klikkefilmtjeneste Filmarkivet.no. Mavis kan på samme måte uten store kostnader være kilde for en "videokunstografi" på nett.

Digitalisering til ulike distribusjonsformater

Også Filminstituttet må kjøpe tjenester for mange digitaliseringsoppgaver, men kan selv foreta digitalisering for dvd-produksjon, internett og iptv. Her kan man tenke seg sambruk av utstyr, og videre utvikling av kompetanse.

Digitale kanaler for bidrag til formidling av innsamlet og bevart videokunst

Klikkefilmtjenesten Filmarkivet.no inneholder allerede i dag en del eksempler på videokunst. Noen av disse har også forholdsvis god etterspørsel fra brukerne. Denne distribusjonen bruker streamingteknologi og er en betalingstjeneste basert på individuelle avtaler mellom NFI og kunstneren. For en del typer videokunst vil dette kunne være en svært aktuell og attraktiv distribusjonsform.

Cinematket ved Norsk filminstitutt arbeider også med hybridformer mot andre kunstarter og har for tiden økt fokus på videokunst, blant annet i et samarbeid med videokunstneren Lavasir Nordrum. Norsk filminstitutts to kinosaler, der den ene er utstyrt for digitale visninger med 4K bildeoppløsning vil være et visningssted som det av økonomiske grunner ville være

bortimot umulig for et videokunstarkiv selv å kunne skaffe seg. Filminstituttet har også gående et prosjekt for opprettelse av digital distribusjon til kinosaler i sju norske byer (Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Tromsø og Lillehammer). Dette vil kunne bli en arena også for visning av videokunst.

Fysisk distribusjon

Norsk filminstitutt har også en fysisk distribusjonstjeneste i Filmbutikken dersom det blir aktuelt å distribuere fysiske kopier av verkene.

I tillegg til dette vi peke på at Kortfilmfestivalen også er lokalisert i Filmens Hus. Som nevnt i utredningen, er Kortfilmfestivalen en institusjon som gjennom lang tid har vist interesse og åpenhet for videokunst som en del av filmområdet og beslektet med eksperimentell kortfilm. Kortfilmfestivalen vil i fortsettelsen utvilsomt være en potensiell samarbeidspartner for et nytt videokunstarkiv.

Videokunstarkivets oppgaver

Utredningen er grundig i sin beskrivelse av oppgavene til det nye arkivet. Uten å kommentere dette i detalj vil vi generelt si at man ser ut til å ha funnet en god balanse mellom bevaringsoppgavene inkludert restaurering, registreringsoppgavene og formidlingsoppgavene. En institusjon av denne typen må ha fokus på begge områder. Uten en klar formidlingsstrategi vil det bli vanskelig å legitimere dette som en offentlig finansiert oppgave. Derfor må det ene gjøres og det andre ikke utelates.

Mulige konsekvenser av regjeringens filmmelding "Veiviseren"

I skrivende stund ligger regjeringens filmmelding til behandling i Stortinget. Den legger opp til en mulig endring i ansvarsforholdene når det gjelder bevaring av film, mellom Norsk filminstitutt og Nasjonalbiblioteket. Nasjonalbiblioteket skal etter denne overta mer ansvar for bevaringsoppgavene mens Norsk filminstitutt skal styrke sitt arbeid med formidling av filmarven. En begrunnelse for dette er at man ønsker å samle oppgavene med bevaringen av alle typer dokumenter, også levende bilder, i Nasjonalbiblioteket.

Hvilken betydning dette kan få for videokunstarkivet, er vanskelig å si. Det kan innebære at også originalmaterialet til videokunstverk på sikt bør arkiveres i Nasjonalbiblioteket. Det kan også innebære at departementet vil satse på å utvikle Nasjonalbibliotekets kompetanse og muligheter til digital restaurering av levende bilder og digital overføring til trygge masterformater for langtidslagring på server. Dette vil i så fall ta tid da Nasjonalbiblioteket står overfor store utfordringer når det gjelder digitalisering av en rekke medier. På lenger sikt dersom Nasjonalbiblioteket finner gode løsninger for digital bevaring og formatmigrering, vil denne naturligvis også kunne omfatte videokunst.

I 2001 utarbeidet Norsk filminstitutt en Verneplan for levende bilder i Norge i samarbeid med Nasjonalbiblioteket og NRK. Norsk filminstitutt har igangsatt et prosjekt med støtte fra ABM-utvikling for å lage en revisjon av Verneplanen. Samarbeidspartnerne blir de samme som ved førsteutgaven. Norsk filminstitutt vil foreslå at synspunkter på bevaring av videokunst bør inngå i planen, kanskje i form av et eget kapittel. Vi vil be Norsk kulturråd vurdere en

deltakelse i dette arbeidet, ikke minst med tanke på at mye av arbeidet allerede er gjort i den foreliggende utredningen.

Med vennlig hilsen

Vigdis Lian
direktør

Erlend Jonassen
assisterende direktør